

tydelig Byrde for den private Mand, som skal renoncere, ligesom det ogsaa, paa Grund af det locale Forhold, kan medføre særdeles betydelige Omkostninger, naar man skal omgaae et vist Jordstykke, som er af en særlig privat Interesse. Man faaer altsaa enten en forøget Veilængde at anlægge og altsaa forøgede Omkostninger i den Retning, eller ogsaa forbyrder man den ved Expropriation, naar Veilinten vil gaae netop over et sær vigtigt bestemt Punkt. Det forekommer mig derfor ikke at være ubilligt, om, naar en offentlig Bivei i en høiere Grad interesserer den hele Samfærse paa et vistnok ingenlunde udstrakt Sted, naar den t. Ex. interesserer en meget stor Deel af Amtet, da ogsaa en større Deel end en enkelt Commune kom til, at tage Deel i Udgifterne, hvoraf da naturligtviis ogsaa maatte følge, at Bestemmelsen, om Veien skulde gaae paa et bestemt Sted, maatte ligge udenfor den enkelte Communes Ene-Duuraae, altsaa under en høiere Afgjørelse. Jeg vilde her blot henstille disse Punkter til Dyrveielse ved Sagens videre Fremme.

Indenrigsministeren: Jeg skal tillade mig nogle faa Bemærkninger i Anledning af de nu fremkomne Ytringer. Forsaavidt den ærede Rigsdagsmand, som talte først i Sagen (Jungersen), meente, at det skulde være forbigaet i Loven, at tage Hensyn til, at der tidligere kunde være en privat Bei udlagt, navnlig ved Udskiftningen, som man nu vilde benytte, at Erstatningen da ikke kunde blive den samme, som naar man tog Jord, hvor der ingen Bei havde været, og at der dertil burde tages Hensyn ved Lovens Affattelse, saa troer jeg, at dette ikke kan være fornuftigt. Naar Loven omtaler de Tilfælde, hvor der anlægges en ny offentlig Bivei, passer Forskriften paa begge Tilfælde: hvor der ingen Bei var før, og hvor der før var en privat Bei. Dernæst indeholder Loven, at der skal gives Erstatning for Arealen efter dets virkelige Værdi, og herefter maa der jo blive at tage Hensyn til, om man tager Jord, der forhen ikke er benyttet, og navnlig, om man overfører et Areal, som før ikke var overskaaet, eller man kun tilegner sig en privat Bei, som var der før, i hvilket Tilfælde Erstatning

gen i Reglen vil blive lavere. Det forekommer mig saaledes, at Loven afgiver tilstrækkelig Hjemmel til at tage Hensyn til disse forskellige Tilfælde.

Med Hensyn til de øvrige Bemærkninger skal jeg først tillade mig at forudskikke den almindelige Ytring, at Ministeriet har troet at burde gaae varsoomt frem ved at foreslaae Anvendelsen af den omhandlede Expropriation. Det er jo Grundlovens Ord, at kun, hvor Almeenvellet fordrer det, der skal Privatmand afgive sin Eiendom og paabyrdes det Besvær, som forøvrigt kan være forbundet dermed, og som ofte er større end selve Tabet af det, han afgiver. Naar Almeenvellet skal fordrer det, er det altsaa ikke tilstrækkeligt, at Foretagendet er ønskeligt, det er ikke tilstrækkeligt, at det kan være fordeelagtigt, men det maa være, hvad man efter hele Forholdets Bessaffenhed maa kalde nødvendigt. Ministeriet har derfor tænkt, at man ikke skulde gjøre det for let, og at man navnlig ikke let skulde overdrage det til Autoriteter udenfor det paagældende Sted at tage Bestemmelser desangaaende. Ellers kunde der, hvis Tverren for Veiforbedringer blev stor, blive fordret Afstaaelse af Jord, hvor det ikke var stemmende med Grundlovens Forskrifter.

Dette i Almindelighed forudskiftet, skal jeg med Hensyn til, hvad den ærede Rigsdagsmand for Randers Amts 3die Valgkreds (Kampmann) først har omtalt, bemærke, at jeg ikke har tænkt mig, at det Tilfælde skulde høre ind under § 3; hvor Veien vel gik igjennem flere Communer, men den Udvidelse, der var Tale om, kun angik en Strækning i een Commune: der har jeg meent, at denne Commune maatte være raadig over den Afstaaelse, der fordredes til denne Udvidelse. Der staar i Loven: „dersom det omhandlede Anlæg vedkommer en Bivei, som gaaer igjennem flere Communer“, og det er derved forudsat, at selve Anlægget eller Udvidelsen af Veien vedrørte de flere Communer eller faldt paa deres Grund; men jeg skal gjerne indrømme, at der er Anledning til, at Redactionen af Loven her tydeliggjøres, f. Ex., hvis man vilde forandre den saaledes: dersom de omhandlede Anlæg vedkomme en Bivei, som gaaer igjennem flere Communer,